

ЕКОТУРИЗМ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Екотуризм – це порівняно новий вид туризму, якому у світі сьогодні приділяється все більше уваги. Головним завданням і мотивацією для екологічного туризму є вивчення дикої природи, перебування в природному середовищі без порушення її цілісності.

На Закарпатті екологічний напрям туризму почав розвиватися порівняно недавно і прогресує зараз з кожним роком. І це не дивно, адже відпочинок в екологічно чистій місцевості дає змогу туристам відпочити від метушні великих міст, забути про свої щоденні клопоти та оздоровитись цілющими джерельними водами і чистим повітрям лісистих карпатських гір. Крім того, під час такого відпочинку туристи мають змогу краще пізнати культуру та історію закарпатського краю, відвідати унікальні пам'ятки дерев'яної архітектури та об'єкти, пов'язані з народними промыслами.

Екотуризм є одним з пріоритетних напрямів розвитку туризму в області. Суть стратегії його розвитку полягає у збереженні чудової самотньої природи, вивченні процесів, які відбуваються навколо людини в природі, захисті природно-заповідного фонду у поєднанні з пішохідним, кінним, водним та іншими видами туризму, підвищенні екокультури туристів, які відвідують Карпати. Адже гори Карпати займають 70 % території Закарпатської області. 13,4 % території цього регіону належить до природно-заповідного фонду, об'єкти якого є базовими для організації екотуризму. В Закарпатській області обліковано 450 об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 172,2 тис. га. Найбільші серед них: Карпатський біосферний заповідник, Ужанський національний природний парк та національний природний парк «Синевир», які є центрами розвитку й популяризації екотуризму на території регіону. З метою ознайомлення туристів із природними екосистемами, геологічними та геоморфологічними пам'ятками на заповідних територіях прокладена мережа екотуристичних маршрутів, що мають вихід на сільські садиби і тісно пов'язані із сільським зеленим туризмом.

Карпатський біосферний заповідник щорічно відвідують в середньому близько 100 тисяч організованих туристів. Найцікавіші маршрути заповідника включають все ландшафтне різноманіття Закарпаття. Візитівкою є найвища вершина України – гора Говерла, яка піднімається над рівнем моря на 2061 м. Альпійський рельєф Марамороського масиву більше ніде не представлений на території Українських Карпат, а гора Драгобрат є ідеальним місцем для активного відпочинку. Серед Хустсько-Солотвинської долини на стародавній терасі р. Тиси знаходиться одна з перлин Закарпаття – знаменита «Долина нарцисів», на якій охороняється останній в Європі рівнинний осередок нарцису вузьколистого. Особлива гордість Українських Карпат – вікові букові праліси. Українсько-словацька номінація «Букві праліси Карпат», що розташована на території Карпатського біосферного заповідника та Ужанського національного природного парку, занесена до переліку об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО.

Ужанський національний природний парк входить до складу єдиного у світі трilaterального заповідника «Східні Карпати», який розташований на території трьох держав: України, Словаччини, Польщі. Маршрути парку включають Буківську полонину, Боржавсько-Бещадський, вулканічні та полонинські Карпати, урочища Чорні Млаки та Парашинські, гори Явірник, Черемха, Плішка, Кременець. Завдяки своєрідності природних ландшафтів, унікальності пралісових екосистем, багатству флори і фауни, визначним пам'яткам культурно-історичної спадщини парк робить великий внесок у розвиток екотуризму. На території парку знаходиться цілий ряд пам'яток неживої природи. Зокрема, біля села Княгиня є карстові печери, а також місце падіння найбільшого в Європі Княгиняньського метеориту.

Наймоштовнішим природним скарбом Національного природного парку «Синевир» є Синевирське озеро, вибране одним із семи природних чудес України й одна з візитівок Українських Карпат. На його території знаходиться єдиний у Європі Музей лісу і сплаву, споруджений на Чорній Ріці за проектом австрійського інженера Клаузе у середині XIX ст. Екологічні маршрути, розроблені на території парку, охоплюють все ландшафтне різноманіття, пам'ятки архітектури, культури та природи: водоспад Шипіт, озера Синевир та Озірце, торф'яні болота Глуханя та Замшатка, дерев'яні церкви XIX ст. в селах Пилипець, Негровець та Колочава, Музей чеського письменника І. Ольбрахта у с. Колочава тощо.

Отже, екологічний туризм характеризується стрімким розвитком в Закарпатській області. Туристи, які відвідують Закарпаття, подорожують переважно на територіях, що мають природничу цінність (переважно національні та ландшафтні парки). Екотуризм спрямований на охорону природної й культурної спадщини області. Він сприяє формуванню екологічної свідомості туриста. Екотуризм максимально позитивно впливає на здоров'я і самопочуття відпочиваючих, сприяє збереженню цілісності природного середовища, надходженню до місцевих бюджетів, є важливим чинником екологічного виховання та ефективним засобом попередження екологічних лих від антропогенного навантаження, що є дуже актуальним для Закарпаття.